

VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO ALUEELLISESTA IKÄIHMISTEN HYVINVOINTISUUNNITELMASTA 2025-2028

Ikäihmisten alueellinen hyvinvointisuunnitelma on osa Kanta-Hämeen alueellista hyvinvointisuunnitelmaa vuosille 2025–2028. Asiakirjassa kuvataan ikäihmisten hyvinvointia ja sen tukemiseksi hyvinvointialueella tehtäviä toimia.

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman strategiset painopisteet ja niille määritellyt tavoitteet ovat samat kuin alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa. Suunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet on kohdennettu vanhuspalvelulain (2012/980 § 5) mukaisesti ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseen sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Tavoitteisiin tähtäävien toimenpiteiden painopisteenä on kotona asumista ja kuntoutumista edistävät toimenpiteet. Iäkkäiden palvelutarpeen arviointiin sekä asiakas-, hoito-, ja kuntoutussuunnitelman laatimiseen käytetään RAI- järjestelmää. Näin voidaan tarjota asiakkaille oikeat palvelut oikeaan aikaan. Huolta aiheuttaa lisääntynyt päihteiden käyttö, joka omalta osaltaan vaikuttaa ikäihmisen taloudellisen tilanteen heikkenemiseen ja omasta terveydestä huolehtimiseen.

Puheeksiotto ja mini-interventio on yksi tehokkaimmista keinoista ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön tai ongelmallisen rahapelaamisen haittoja. Jotta ongelmat ja haitat havaitaan ja tunnistetaan riittävän varhain, päihde- ja pelaamisen puheeksioton tulee olla systemaattista sekä luonteva osa erilaisia palvelukokonaisuuksia ja -ketjuja.

Ikäihmisten hyvinvointia ja palvelutarpeita on tuotu esiin myös vuoden 2024 hyvinvointikertomuksessa. Kanta-Hämeessä ikääntyvän väestön osuus kasvaa valtakunnallisesti keskiarvoa nopeammin. Liikkuminen on vähäistä, psyykinen kuormittuneisuus on lisääntynyt ja suurin osa ikäihmisistä kokee esteitä sekä huolta sähköisten palveluiden käyttöön liittyen.

Asiakastyytyväisyyskyselyillä, THL ja Oma Hämeen kotihoidon yksiköiden seurantakyselyillä, saadaan tietoa palvelussa olevien ikäihmisten tyytyväisyydestä hoitoon ja palveluihin. Tulokset osoittavat, että suurin osa asiakkaista on tyytyväisiä. Erityistä huomiota tulisi

kiinnittää niihin asiakkaisiin, jotka eivät ole tyytyväisiä ja selvittää syyt tyytymättömyyteen. Etäpalveluiden lisääntyessä kokemusten ja tulosten seuraaminen on erittäin tärkeää. Palautejärjestelmä toimii tässä hyvänä tukena, jos myös suullisesti annetut palautteet tulevat kirjatuiksi.

lääkäiden hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattu laajasti eri palvelumuotojen toimintaperiaatteita ja sisältöä. Eri palvelumuotojen kehittämisessä nousevat esiin myös säästötavoitteiden saavutettavuus, mm. uusia palvelumuotoja kehittämällä ja käyttöönottamalla.

Hyvinvointialueen palvelutoimintojen kehittämisessä on vielä paljon tehtävää. Ikäihmisten palveluihin kohdistuvia toimintoja tulisi kehittää kokonaisvaltaisesti. Suunnitelmassa onkin valotettu toimia, joilla jatkossa tavoitellaan ikäihmisille laadukkaiden ja asiakastarpeisiin vastaavien palveluiden kokonaisuutta. Alueellisen vanhusneuvoston roolia tulisi vahvistaa ikäihmisten palvelutoimintojen suunnittelussa ja seurannassa.

Kaikessa toiminnan suunnittelussa tulisi huomioida ennaltaehkäisevän työn merkitys (liikunta, ravinto, päihteet). Oikea-aikainen ja ajoissa aloitettu kuntoutus vähentää tai pitkittää raskaampaa hoidon tarvetta. Hyvinvoinnin edistäminen edellyttää yhteistyötä eri toimialojen, järjestöjen ja myös kuntien kanssa.

Suun sairaudet vaikuttavat kokonaisvaltaisesti terveyteen. Suun terveydenhoidon kehittäminen niin ennaltaehkäisevästi kuin hoidollisesti on ensiarvoisen tärkeää. Kotihoidossa olevien asiakkaiden kohdalla tulisi kiinnittää huomiota asiakkaiden omaan kykyyn huolehtia suun terveydestä. Laitos- ja kotihoidon asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelman tulee sisältää myös suun hoidon suunnitelma.

Omaishoitajien terveyden ja kunnon ylläpitämiseksi tulisi kehittää toimenpiteitä, joilla estetään kahden enemmän hoitoa tarvitsevan tilanne. Varsinkin, kun sekä hoitaja että hoidettava ovat iäkkäitä, eivätkä kykene itse hakemaan tietoa eri mahdollisuuksista. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasumisen paikka hoidettavalle suo lepoajan hoitajalle, mutta se ei riitä hänen hyvinvointinsa ylläpitämiseksi. Myös perhehoitoa tulisi kehittää ja laajentaa nykyisestä.